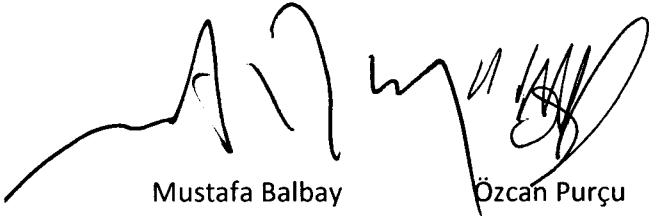

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemize sığınan Suriyeli mültecilerin sorunlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin geliştirilmesi ve mültecilerin toplumla uyumunun sağlanması amacıyla uygulanacak politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Mustafa Balbay

İzmir Milletvekili

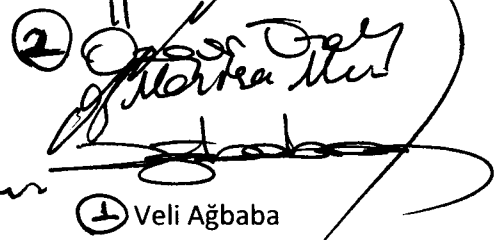
Özcan Purçu

İzmir Milletvekili

Sezgin Tanrikulu

İstanbul Milletvekili

Veli Ağbaba

Malatya Milletvekili

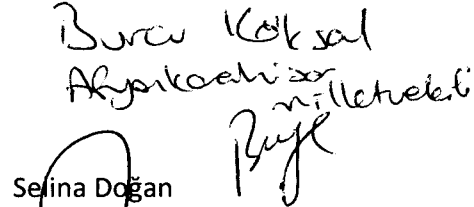
Elif Doğan Türkmen

Adana Milletvekili

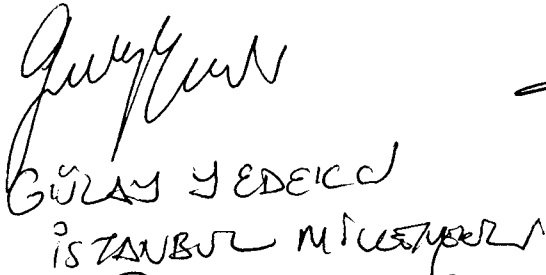
Nurettin Demir

Muğla Milletvekili

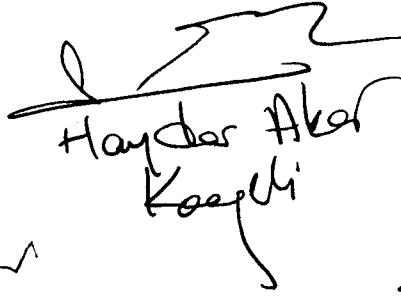
Selina Doğan

İstanbul Milletvekili

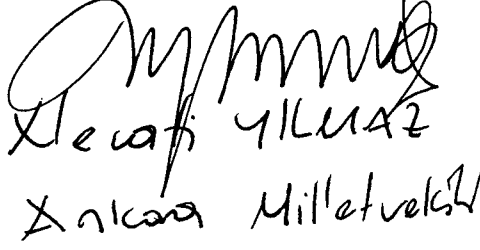
Güray Yedekci

İstanbul Milletvekili

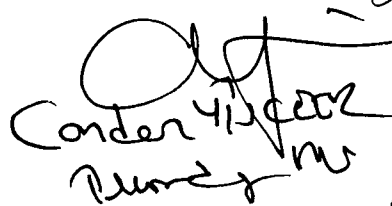
Haydar Akar

Kocaeli

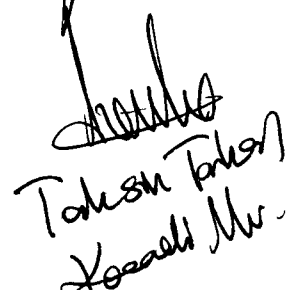
Nevri Yılmaz

Ankara Milletvekili

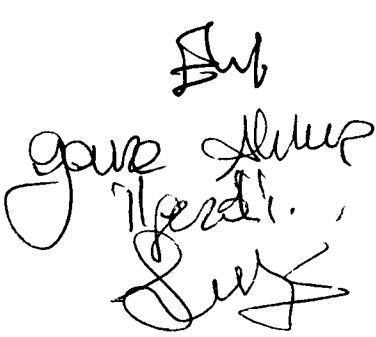
Cander Yılmaz

Denizli

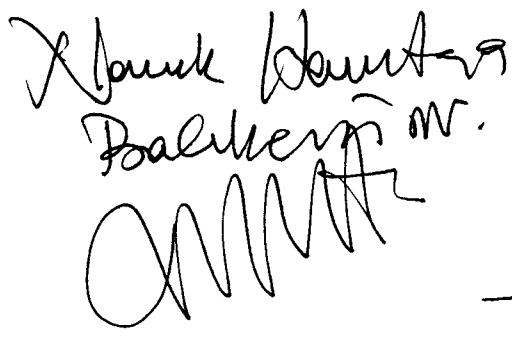
Tahsin Tokan

Kocaeli Mr.

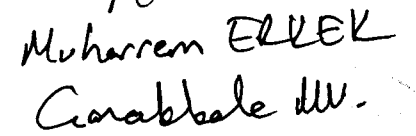
Güray Yedekci

İzmir

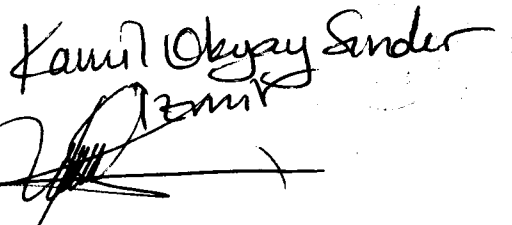
Nurettin Demir

Muğla

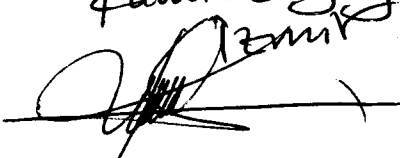

Muharrem ERK

Çarabbaile Mr.

Kamal Okyay Sander

Kamal Okyay Sander

8.4.... Sayılı Meclis Araştırması Önergelerinin İmza Çizelgesi

[illegible]

GEREKÇE

2011 yılından bu yana Suriye’de süren çatışma ortamının bir sonucu olarak sayıları milyonlara ulaşan Suriye vatandaşı ülkemize sığınmak durumunda kalmıştır. Toplu olarak sınır geçişinde kayıt tutulamamış, gerekli kriz yönetimi sağlanamamış; örneğin Türkiye’ye kaç kişinin sığındığı, bunların kaçının çocuk, kadın ve yaşlılardan oluştuğu hiçbir zaman tam olarak tespit edilememiştir. Sınırdaki tel örgülere ulaşan binlerce kişi günlerce bekletilmiş, olumsuz hava koşullarında ve sağlıksız bir ortamda bulunmak zorunda bırakılmış, insanlık onuruna aykırı bir tablo ortaya çıkmıştır.

2013 yılı Eylül ayında IŞİD’in Kobane’ye saldırılarıyla birlikte Suruç ilçesine yoğun bir yönelim söz konusu olmuş ve sıcak çatışma ortamından can havliyle kurtulan insanlar uzun kuyruklar oluşturmuştur. Durumun kamuoyuna yansması ile birlikte CHP milletvekillerinden oluşan heyet Suruç’a hareket etmiş ve ilçede kaymakam, emniyet yetkilileri, belediye başkanı ve ilçe halkı ile görüşmeler yapmıştır. Sınır kapısında ve sınırın muhtelif noktalarında Türkiye’ye geçmek isteyen sığınmacıların koşulları incelenmiş ve koşulları tespit edilmiştir. Sığınmacıların kaldıkları kamp alanlarında inceleme yapan heyet barınma, sağlık ve gıda sorununu tespit etmiş ve CHP’li belediyelerin organizasyonu ile bölgeye insani yardım gönderilmiştir. Kamuoyu ve hükümet durumdan haberdar edilerek insani yaşam koşullarının sağlanması noktasında acil olarak göreve çağırılmışlardır.

Aradan geçen iki yıla karşın Suriye’den gelen sığınmacıların yaşam koşulları bugün de istenilen düzeyde düzeltilebilmiş değildir. Ülkemizde bulunan milyonlarca sığınmacının büyük kısmı kendi yaşam koşullarını sağlamak amacıyla kamplardan ayrılmakta, daha sonra Avrupa ülkelerine iltica etmeye çalışırken insan ticareti gibi en ağır insanlık suçları ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Ülkelerindeki siyasi ortamın düzelmemesine bağlı olarak dönüş umudunun azalmasıyla birlikte sığınmacıların Türkiye’de barınma, çalışma, eğitim, sağlık başta olmak üzere hemen her alanda toplum ile uyumu gerekmektedir.

Ülkemizde kayıtlı bulunanların dışında kayıt altına alınmayan çok sayıda sığınmacı bulunmaktadır. Sığınmacıların kayıt altına alınmalarıyla birlikte kendilerine verilen kimlik yerine geçen evrak ile Türkiye’de işlem yapabilmekte ve kısıtlı imkânlarla karşı eğitim ve sağlık gibi olanaklardan yararlanabilmektedirler. Söz konusu çocuklar ve kadınlar olduğunda kayıt dışılık daha da görünür olmaktadır. Fakat sınırdan geçişleriyle birlikte kayıt altına alınmayan sığınmacıların bu imkânlardan faydalanması mümkün olmamaktadır.

Sığınmacıların yaşamlarını sürdürebilmeleri için çalışmaları gerekmektedir. Fakat içinde bulundukları zor koşullardan yararlanılarak ekonomik istismara maruz bırakılmaktadırlar. Bir başka deyişle, düşük ücretlerle ve kayıt altına alınmadan çalışmaktadırlar. Bu durum hem çalışma yaşamının güvenliği bakımından hem de sığınmacıların insani yaşam koşulları bakımından olumsuz bir tablo ortaya çıkarmakta, emeğin sömürülmesi söz konusu olmaktadır.

Gerek sınırdan geçişlerin başladığı ilk günlerde sınır kapıları ve sınır hattı boyunca muhtelif yerlerde bulunan sığınmacıların açık alanda, olumsuz hava koşulları altında bulunmaları nedeniyle gerekse kamp alanlarında yeterli sağlık hizmeti ve olağan yaşam koşullarının bulunmaması nedeniyle ciddi sağlık sorunları söz konusu olmaktadır. Aynı şekilde kamplardan ayrılarak kendi hayatlarını sürdürmeye çalışan sığınmacılar sokaklarda, köprü ve merdiven

altlarında sağlıksız koşullarda, soğuk hava şartlarına karşı m¼cadele etmekte ve barınmaya çalışmaktadır. Bu durum da hem kişisel hem de toplumsal sağlığı ciddi biçimde tehdit etmektedir. Yine Ankara Mamak'ta evlerde kalan T¼rkmenlerin hem sağlık hem de eğitim ile ilgili ciddi sorunları bulunmakta, ankaya Belediyesi bu konularda imkânlar doğrultusunda ailelere destek olmakta ve evde sağlık hizmeti sunmaktadır.

İnsan Hakları İzleme Örg¼t¼ (Human Rights Watch) 2014 yılında "Geleceğimi hayal ettiğimde bir şey göremiyorum: T¼rkiye'deki Suriyeli m¼lteci çocukların ön¼ndeki eğitim engelleri" başlıklı raporuna göre; 2014-2015 yıllarında, toplamda 708 bin okul ağındaki Suriyeli m¼lteci ocuk bulunduğunu, bunların 400 binden fazlasının ise okula gitmediğini tespit etti. Raporda, M¼lteci kamplarında okula kayıt oranlarının yüzde 90'lara ulaşmasına karşın, kampların dışında yaşayan Suriyeli ocukların sadece yüzde 25'inin okula yazdırıldığı da vurgulanmıştır. Erken ve zorla evlendirmeler, ocuk asker kullanımı, ocuk ticareti gibi suçlarla m¼cadele ancak bu çocukların yaşları ve gelişim durumlarına göre dil becerilerinin de desteklenerek eğitim sistemine dahil edilmesi ile m¼mk¼n olacaktır.

Son üç yıldır ağırlıklı olarak T¼rkiye'ye gelen Suriyeli m¼lteciiler hali hazırda ¼lkemizde d¼zenli ve g¼venli bir yaşantı kuramamalarına paralel olarak sınırdan geçerek Avrupa'ya gitmeye çalışmakta ve fakat Avrupa ¼lkeleri kendilerinin de sorumluluğuyla Ortadoğu'da açılan bu yaranın sonuçlarıyla y¼zleřmekten kaçınmakta ve T¼rkiye ile baş başa bırakmaya çalışmaktadır. Y¼zlerce kişi sınırı geçmeye çalışırken Ege Denizi'nde hayatını kaybetmekte, T¼rkiye her sabah kıyıya vuran cansız bedenlerle g¼ne başlamaktadır. M¼lteciiler kıyı illerinde göz göre göre pazarlık yapmakta, bu durum t¼m sorumlular tarafından da izlenmekte ve kabullenilmektedir.

Suriye ¼zerinde hedeflerini gerçekleştirmek ¼đruna iç savaşı k¼r¼kleyenler bug¼n kıyıya vuran Aylan bebek için, minik Sena için sahte g¼zyařı d¼kmekte ancak sorunun öz¼m¼ ve m¼lteciilerin insani koşullarda d¼nya toplumu ile uyumu noktasında adım atmaktan kaçınmaktadır. 29 Kasım 2015'te Br¼ksel'de gerçekleştirilen AB-T¼rkiye zirvesinde kamuoyuyla paylaşıldığı ¼l¼de T¼rkiye'ye 3 milyar avro yardım ve AB m¼zakerelerinin y¼r¼t¼lmesi karşılığında m¼lteciilerin T¼rkiye'de tutulması kararlaştırılmıştır. Hali hazırda en çok m¼lteci kabul eden ¼lke konumunda olan T¼rkiye açısından bu durumun mevcut şartlarda y¼r¼t¼lebilir olmadığı herkesçe bilinmektedir. Bu durum Suriyeli m¼lteciilerin yaşam koşullarının, insanlık onurlarının pazarlık konusu edilmesi gibi insanlık adına utanç verici bir sonuç olmaktadır. Bu durum aynı zamanda m¼lteciilerin T¼rkiye'de kalması pahasına T¼rkiye-AB ilişkilerinde AB'nin demokrasi, insan hakları ve ¼zg¼rl¼kler gibi temel kriterlerinin göz ardı edilmesi sonucunu doğurmuştur. Bu anlaşmanın T¼rkiye'nin m¼lteciilerin Avrupa'ya geçişini engelleme noktasında tampon devlet olması karşılığında "r¼řvet" verildiği şeklinde değerlendirmeler de kamuoyunda yer almıştır.

Sadece T¼rkiye veya Suriyeli m¼lteciiler değil, t¼m d¼nyada ön¼m¼zdeki y¼z yıl boyunca etkileri g¼r¼lebilecek bu sorunların tespiti edilerek öz¼m yollarının geliştirilmesi ve m¼lteciilerin toplumla uyumu için T¼rkiye'nin gerek ulusal gerek uluslararası platformlarda uygulayacağı politikaları belirlenmesi gerekmektedir.

GEREKÇE ÖZETİ

2011 yılından bu yana Suriye’de süren çatışma ortamının bir sonucu olarak sayıları milyonlara ulaşan Suriye vatandaşı ülkemize sığınmak durumunda kalmıştır. Toplu olarak sınır geçişinde kayıt tutulamamış, sınırdan geçişle birlikte gerekli kriz yönetimi sağlanamamıştır.

Aradan geçen iki yıla karşın Suriye’den gelen sığınmacıların yaşam koşulları istenilen düzeyde düzeltilebilmiş değildir. Ülkemizde bulunan milyonlarca sığınmacının büyük kısmı kendi yaşam koşullarını sağlamak amacıyla kamplardan ayrılmakta, daha sonra Avrupa ülkelerine iltica etmeye çalışırken insan ticareti gibi en ağır insanlık suçları ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Ülkelerindeki siyasi ortamın düzelmemesine bağlı olarak dönüş umudunun azalmasıyla birlikte sığınmacıların Türkiye’de barınma, çalışma, eğitim, sağlık başta olmak üzere hemen her alanda toplum ile uyumu gerekmektedir.

Ülkemizde kayıtlı bulunanların dışında kayıt altına alınmayan çok sayıda sığınmacı bulunmaktadır. Sığınmacılar, kendilerine verilen ve kimlik yerine geçen evrak ile Türkiye’de işlem yapabilmekte ve kısıtlı imkânlarla karşın eğitim ve sağlık gibi olanaklardan yararlanabilmektedirler. Fakat sınırdan geçişleriyle birlikte kayıt altına alınmayan sığınmacıların bu imkânlardan faydalanması mümkün olmamaktadır.

Sığınmacıların yaşamlarını sürdürebilmeleri için çalışmaları gerekmektedir. Fakat içinde bulundukları zor koşullardan yararlanılarak ekonomik istismara maruz bırakılmaktadırlar. Bir başka deyişle, düşük ücretlerle ve kayıt altına alınmadan çalışmaktadırlar. Bu durum hem çalışma yaşamının güvenliği bakımından hem de sığınmacıların insani yaşam koşulları bakımından olumsuz bir tablo ortaya çıkarmakta, emeğin sömürülmesi söz konusu olmaktadır.

Kamplardan ayrılarak kendi hayatlarını sürdürmeye çalışan sığınmacılar sokaklarda, köprü ve merdiven altlarında sağlıksız koşullarda, soğuk hava şartlarına karşı mücadele etmekte ve barınmaya çalışmaktadır. Bu durum da hem kişisel hem de toplumsal sağlığı ciddi biçimde tehdit etmektedir.

İnsan Hakları İzleme Örgütü raporlarında 2014-2015 yıllarında, toplamda 708 bin okul çağındaki Suriyeli mülteci çocuk bulunduğunu, bunların 400 binden fazlasının ise okula gitmediğini tespit etti. Raporda, Mülteci kamplarında okula kayıt oranlarının yüzde 90'lara ulaşmasına karşın, kampların dışında yaşayan Suriyeli çocukların sadece yüzde 25'inin okula yazdırıldığı da vurgulanmıştır.

Son üç yıldır ağırlıklı olarak Türkiye’ye gelen Suriyeli mülteciler ülkemizde düzenli bir yaşantı kuramamalarına paralel olarak Avrupa’ya gitmeye çalışmakta, fakat Avrupa ülkeleri kendilerinin de sorumluluğuyla Ortadoğu’da açılan bu yaranın sonuçlarıyla yüzleşmekten kaçınmakta ve Türkiye ile baş başa bırakmaya çalışmaktadır. Yüzlerce kişi sınırı geçmeye çalışırken Ege Denizi’nde hayatını kaybetmekte, Türkiye her sabah kıyıya vuran cansız bedenlerle güne başlamaktadır. Bu durum tüm sorumlular tarafından da izlenmekte ve kabullenilmektedir.

Suriye üzerinde hedeflerini gerçekleştirmek uğruna iç savaşı körükleyenler bugün kıyıya vuran Aylan bebek için, minik Sena için sahte gözyaşı dökmekte ancak sorunun çözümü ve mültecilerin insani koşullarda dünya ile uyumu noktasında adım atmaktan kaçınmaktadır. 29

Kasım 2015'te gerçekleştirilen AB-Türkiye zirvesinde kamuoyuna yansıdığı ölçüde Suriyeli mültecilerin yaşam koşullarının pazarlık konusu edilmesi gibi insanlık adına utanç verici bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bu anlaşma, Türkiye'nin mültecilerin Avrupa'ya geçişini engelleme noktasında tampon devlet olması karşılığında "rüşvet" verildiği şeklinde değerlendirmelere de neden olmuştur.

Sadece Türkiye veya Suriyeli mülteciler değil, tüm dünyada önümüzdeki yüz yıl boyunca etkileri görülebilecek bu sorunların tespiti edilerek çözüm yollarının geliştirilmesi ve mültecilerin toplumla uyumu için Türkiye'nin gerek ulusal gerek uluslararası platformlarda uygulayacağı politikaları belirlenmesi gerekmektedir.

